

Súd: Najvyšší súd SR
Spisová značka: 8Cdo/149/2020
Identifikačné číslo spisu: 8706201092
Dátum vydania rozhodnutia: 30.05.2022
Meno a priezvisko: Mgr. Renáta Gavalcová
Funkcia: sudca
ECLI: ECLI:SK:NSSR:2022:8706201092.1

UZNESENIE

Najvyšší súd Slovenskej republiky v spore žalobcu F. P., bývajúceho v G., proti žalovanému 1/ Slovenská záručná a rozvojová banka, a. s., so sídlom v Bratislave, Štefánikova 27, IČO: 00 682 420, zastúpenému Advokátskou kanceláriou RELEVANS s. r. o., so sídlom v Bratislave, Dvořákovo nábrežie 8A, 2/ CRYSTAL SKI Poprad, spol. s r. o. v likvidácii, so sídlom v Poprade, Nám. sv. Egídia 64/24, IČO: 31 664 164, o určenie neplatnosti právneho úkonu, vedenom na Okresnom súde Poprad pod sp. zn. 9C/31/2006, o dovolaní žalovaného 1/ proti rozsudku Krajského súdu v Prešove z 21. mája 2019 sp. zn. 6Co/9/2019, takto

rozhodol:

- I. Dovolací súd dovolacie konanie voči žalovanému 2/ z a s t a v u j e .
- II. Dovolanie o d m i e t a .
- III. Žalobcovi sa priznáva náhrada trov dovolacieho konania.

Odôvodnenie

1. Okresný súd Poprad (ďalej aj ako „súd prvej inštancie“ a „okresný súd“) rozsudkom zo 04. júla 2018 č. k. 9C/31/2006-833 výrokmi: I. zamietol návrh na zmenu petitu; II. určil, že vyhlásenie o ručiteľskom záväzku číslo W. z 10. decembra 2002, spísaného medzi žalovaným 1/ ako veriteľom, žalovaným 2/ ako dlžníkom a žalobcom ako ručiteľom, pojaté do notárskej zápisnice N 1278/2002, Nz 1267/2002 z 11. decembra 2002, vyhotovenej notárkou JUDr. Zorou Belkovou v Banskej Bystrici ako aj Zmluva o zriadení záložného práva k nehnuteľnostiam číslom W. z 10. decembra 2002 uzavretá medzi žalovaným 1/ ako záložným veriteľom a žalobcom ako záložcom, sú neplatné; III. žalobcovi priznal voči žalovaným 1/ a 2/ spoločne a nerozdielne trovy konania v rozsahu 100 %, ktoré budú vyčíslené samostatným uznesením po právoplatnosti tohto rozsudku.

1.1. Z úverovej zmluvy č. W. z 10. decembra 2002 a z vyhlásenia osôb dotknutých poskytnutím úveru z 10. decembra 2002 súd prvej inštancie zistil, že žalovaný 1/ a žalovaný 2/ uzatvorili úverovú zmluvu, ktorej predmetom bolo poskytnutie úveru žalovanému 2/ vo výške 7.000.000 Sk s 10,8 % ročným úrokom za účelom nákupu a montáže lyžiarskeho dopravného zariadenia od TATRAPOMA - Kežmarok s tým, že žalobca ako osoba dotknutá súhlasí s obsahom tejto úverovej zmluvy, bol s ňou riadne

oboznámený a porozumel jej a s jej obsahom vyslovil úplný a neodvolateľný súhlas. Z notárskej zápisnice spisanej na Notárskom úrade Mgr. Zory Belkovej N 1278/2002, NZ 1267/2002 11. decembra 2002, súd prvej inštancie zistil, že uvedeného dňa sa k notárke dostavili žalovaný 2/ ako dlžník (osoba povinná č. 1) a žalobca ako ručiteľ (osoba povinná č. 2) a požiadali, aby notárka urobila do notárskej zápisnice právny záväzok povinných osôb voči osobe oprávnenej podľa § 41 ods. 2 zákona č. 223/1995 Z. z., spočívajúci v tom, že žalovaný 2/ uzatvoril so žalovaným 1/ ako veriteľom Úverovú zmluvu č. W., na základe ktorej sa žalovaný 1/ (osoba oprávnená) zaviazal poskytnúť žalovanému 2/ investičný úver za účelom nákupu a montáže lyžiarskeho dopravného zariadenia od výrobcu TATRAPOMA - Kežmarok vo výške 7.000.000 Sk pri úrokovej sadzbe 10,8 % ročne a žalovaný 2/ sa zaviazal tento úver splatiť spolu s príslušenstvom za podmienok uvedených v úverovej zmluve podľa splátkového kalendára v čl. 4 úverovej zmluvy s tým, že konečná splatnosť úveru je dohodnutá na 21. októbra 2007. Ďalej do predmetnej notárskej zápisnice žalobca vyhlásil, že ručí osobným majetkom za včasnú a úplnú zaplatenie pohľadávky žalovaného 1/ v zmysle úverovej zmluvy, a že sa zaväzuje uhradiť do 30 dní odo dňa splatnosti túto pohľadávku, ak ju v deň splatnosti neuhradí žalovaný 2/ z vlastných prostriedkov s tým, že žalovaný 1/ môže požadovať od žalobcu aj úroky z omeškania v zmysle úverovej zmluvy a žalobca preberá záväzok ručenia aj za tieto úroky z omeškania. Z článku 2 predmetnej notárskej zápisnice súd prvej inštancie zistil, že žalovaný 2/ a žalobca sa solidárne zaviazali zaplatiť žalovanému 1/ nesplatenú časť úveru s príslušenstvom do 21. októbra 2007 s tým, že plnením žalovaného 2/ zaniká v rozsahu vykonaného plnenia povinnosť žalobcu voči žalovanému 1/ a plnením žalobcu zaniká v rozsahu vykonaného plnenia povinnosť žalovaného 2/ voči žalovanému 1/. Zároveň žalovaný 2/, ako aj žalobca vyhlásili, že súhlasia s tým, že v prípade nesplnenia ich záväzku splatiť nesplatenú časť úveru poskytnutého na základe úverovej zmluvy spolu s príslušenstvom ku dňu konečnej splatnosti úveru, je táto notárska zápisnica vykonateľným exekučným titulom. Z vyhlásenia o ručiteľskom záväzku (ručiteľská listina) č. W. z 10. decembra 2002 súd prvej inštancie zistil, že na zabezpečenie pohľadávky žalovaného 1/ a jej príslušenstva, ktorá vznikla na základe úverovej zmluvy č. W. z 10. decembra 2002, preberá žalobca ručenie celým majetkom za včasnú a úplnú zaplatenie pohľadávky žalovaného 1/ v zmysle úverovej zmluvy. Zároveň sa žalobca zaviazal uhradiť do 30 dní odo dňa splatnosti pohľadávku, ak ju v deň splatnosti neuhradí žalovaný 2/ z vlastných prostriedkov, a to vrátane príslušenstva tejto pohľadávky. Žalobca prijal tento ručiteľský záväzok na dobu neurčitú až do jeho úplného vyrovnania žalovanému 1/. Zo Zmluvy o zriadení záložného práva k nehnuteľnosti č. W. z 10. decembra 2002 súd prvej inštancie zistil, že žalobca dal žalovanému 1/ ako záložnému veriteľovi do zálohu nehnuteľnosti zapísané na LV č. XXXX, nachádzajúce sa v obci G., a to pozemky s parc. č. 5339/10, č. 5339/45, č. 5339/46, stavbu súp. č. XXXX na parcele č. 5339/10 na zabezpečenie pohľadávky vo výške 7.000.000 Sk s príslušenstvom, ktorá vznikla z titulu poskytnutia úveru s tým, že záložný veriteľ vyhlásil, že záložné právo prijíma. Žalobca ako záložca prehlásil, že svojím podpisom tejto zmluvy dáva súhlas k tomu, aby v prípade, že dlžník svoj dlh nesplní riadne a včas, uspokojil záložný veriteľ svoju pohľadávku vrátane príslušenstva.

1.2. Na základe takto zisteného skutkového stavu súd prvej inštancie vec právne uzavrel tak, že vzhľadom na uznesenie Krajského súdu v Prešove z 31. mája 2017 č. k. 6Co/54/2016-788, v ktorom odvolací súd vyslovil právny názor, ktorým je súd prvej inštancie viazaný, mal za to, že žaloba je dôvodná. Poukázal na rozhodnutie Najvyššieho súdu SR (ďalej aj „najvyšší súd“) z 18. júna 2009 sp. zn. 3Obdo/11/2018, v ktorom NS SR konštatoval, že obchodník nesmie prekročiť medze, ktoré vyplývajú zo zásad poctivého obchodného styku pri presadzovaní svojich záujmov, nesmie zneužívať práva, ktoré mu podľa zákona vznikli. Pôsobenie zásady poctivého obchodného styku má ochraňovať zmluvných partnerov pred šikanóznymi tendenciami a praktikami v obchodovaní. Korektív zásad poctivého obchodného styku má byť poslednou možnosťou (ultima ratio) ako vo výnimočných prípadoch zmierniť či odstrániť prílišnú tvrdosť zákona v situácii, v ktorej by sa priznanie uplatneného nároku javilo krajne nespravodlivým. Ustanovenie § 265 Obchodného zákonníka je tak treba vnímať ako príkaz sudcovi, aby rozhodoval v súlade so zásadou ekvity, pričom oproti dobrým mravom dovoľujú zásady poctivého obchodného styku zobrať do úvahy osobitosti profesionálnych vzťahov podnikateľského prostredia a jeho špecifickej etiky. Vzhľadom na uvedené mal súd prvej inštancie za preukázané, že žalovaný 2/ sledoval nečestný záujem voči žalobcovi, pretože z obsahu spisu je zrejmé, že konanie žalovaného 2/ bolo voči žalobcovi účelové, keďže sa snažil získať úver za výhodnú úrokovú sadzbu, ktorej poskytnutie bolo časovo obmedzené a podmienené podpisom ručenia v prospech žalobcu

podpísaním zmluvy o záložnom práve. Poukázal pritom na skutočnosť, že žalobca neobdržal Notársku zápisnicu N 1278/2002, Nz 1267/2002 z 11. decembra 2002 pri jej podpise, ani bezprostredne potom, ale až v roku 2005 potom, čo osobne navštívil Notársky úrad Mgr. Zory Belkovej, ktorá predmetnú notársku zápisnicu spísala.

2. Krajský súd v Prešove (ďalej aj ako „odvolací súd“ a „krajský súd“) na odvolanie žalovaného 1/ rozsudkom z 21. mája 2019 sp. zn. 6Co/9/2019 napadnutý rozsudok potvrdil a žalobcovi priznal nárok na náhradu trov odvolacieho konania v rozsahu 100 %, ktorých výška bude uvedená v osobitnom uznesení súdu prvej inštancie.

2.1. Odvolací súd v odôvodnení rozhodnutia poukázal na to, že inštitút poctivého obchodného styku predstavuje konkretizáciu všeobecnejších morálnych pravidiel, ktoré sú obsiahnuté v pojme dobré mravy. V zmysle nálezu Ústavného súdu Slovenskej republiky sp. zn. I. ÚS 457/2010 je ustanovenie § 265 Obchodného zákonníka potrebné chápať ako výraz určitej flexibility v obchodných vzťahoch, s cieľom pripustiť výnimky z pozitívneho práva v záujme toho, aby nedochádzalo jeho formalistickým uplatňovaním k zjavnej nespravodlivosti. Ústavný súd zároveň podotkol, že pozitívne právo nesmie nikdy urážať nepochybný, nepopierateľný a všeobecne uznávaný príkaz praktickej morálky. Z rozhodnutia Najvyššieho súdu Slovenskej republiky sp. zn. 1Obdo/5/2012 vyplýva, že zásada poctivého obchodného styku má ochraňovať zmluvných partnerov pred šikanóznymi tendenciami a praktikami v obchodovaní. Uplatňovanie zásady poctivého obchodného styku v obchodnej praxi spočíva v rešpektovaní tejto zásady už pri uzatváraní obchodných zmlúv ako aj v priebehu ich plnenia.

2.2. Odvolací súd v prejednávacom prípade vzhliadol v konaní žalovaného 1/ porušenie zásady poctivého obchodného styku, a to v tom, že žalovaný 1/ predložil žalobcovi na podpis záložnú zmluvu, ako aj vyhlásenie o ručení za záväzok žalovaného 2/ bez toho, aby bol žalobca prítomný na rokovaní zmluvných strán o uzatvorení zmluvy o úvere, pričom z výpovedí jednotlivých svedkov je zrejmé, že bez ručenia majetkom žalobcu by žalovaný 1/ neposkytol úver žalovanému 2/. Vzhľadom na uvedené bolo potrebné, aby žalobca bol informovaný o podmienkach poskytnutia a splácania úveru, nakoľko práve za jeho splatenie ručil svojím majetkom a za predpokladu, že by za žalovaného 2/ uhradil jeho dlh, vstúpil by žalobca do práv veriteľa. Z vykonaného dokazovania je zrejmé, že žalovaný 1/ a žalovaný 2/ rokovali samostatne a žalobca bol prítomný v sídle žalovaného 1/ až v deň podpisu zmluvy o úvere 10. decembra 2002, avšak ani pri jej podpise nebol prítomný, jemu boli dokumenty predložené na podpis len na chodbe bez toho, že by žalovaný 1/ uviedol, čo vlastne predložil žalobcovi na podpis, teda uvedené nemožno považovať za postup pri uzatváraní zmluvy (záložná zmluva ako aj ručiteľské vyhlásenie), ktorý by zodpovedal zásade poctivého obchodného styku. Vzhľadom na uvedené a v zmysle ustanovenia § 265 Obchodného zákonníka by výkon práva žalovaného 1/ nepožíval právnu ochranu.

2.3. V prejednávacom prípade, odvolací súd dospel k záveru, že zo strany žalovaného 1/ došlo pri konaní so žalobcom k porušeniu zásady poctivého obchodného styku, a to v spôsobe, akým došlo k uzatvoreniu záložnej zmluvy a podpísaniu ručiteľského vyhlásenia. Konanie žalovaného 1/ posúdil odvolací súd nielen za konanie v rozpore s poctivým obchodným stykom, ale aj za konanie v rozpore s dobrými mravmi podľa § 39 Občianskeho zákonníka. Zásadám slušnosti a poctivosti konania subjektov práva odporuje konanie žalovaného 2/, ktorý uviedol žalobcu do omylu, čo sa týka dĺžky trvania záložného práva, keďže medzi žalobcom a žalovaným 2/ došlo k dohode o trvaní záložného práva v rozsahu 3 rokov, pričom žalovaný 2/ deklaroval, resp. súhlasil s podmienkami žalovaného 1/, ktorý určil zriadenie záložného práva na majetok žalobcu na neobmedzený čas, pričom uvedenú skutočnosť žalobcovi neuviedol. Za danej situácie nemôže byť takéto konanie žalovaného 2/ prijímané a uznané ako slušné a poctivé. Odvolací súd konštatoval, že v prejednávacom prípade nebolo dokazovaním preukázané, že by ručiteľské vyhlásenie bolo iniciatívou samotného žalobcu, práve naopak odvolaciemu súdu je zrejmé, že ho formuloval samotný žalovaný 1/ a jeho podpisom podmienil poskytnutie úveru žalovanému 2/. Poukázal aj na okolnosti, za ktorých k podpisu vyhlásenia a záložnej zmluvy došlo. Svedok F. N. vo svojom výsluchu opísal bežnú prax žalovaného 1/ pri uzatváraní zmlúv, a to, že sa jednalo o formulárové zmluvy pripravené právnym oddelením, ktoré po schválení generálnym riaditeľom, svedok podpísal a následne boli predkladané klientom. Z výsluchu svedkov F., F. ako aj svedkyne A. vyplýva, že žalobca sa dostavil do sídla žalovaného 1/ prvýkrát až 10. decembra 2002, pričom s ním žalovaný 1/ nekonal a jediný úkon spočíval v predložení dokladov na podpis, a to napriek tej skutočnosti, že žalobca bol účastníkom záložnej zmluvy a taktiež urobil voči žalovanému 1/ ručiteľské

vyhlásenie, ktoré predstavuje jednostranný právny úkon, ktorým sa medzi žalobcom a žalovaným 1/ vytvoril právny vzťah titulom ručenia.

2.4. Odvolací súd dospel k záveru, že pri elementárnej dávke opatrnosti musel žalovaný 2/ dobre vedieť, že pri nedostatku vody je celý projekt lyžiarskeho strediska zjavne nerentabilný, pritom práve z prevádzky vleku sa mal úver splácať, že dlžník zjavne musel vopred dobre vedieť, že bremeno nesplácania negatívne dopadne na žalobcu, že súčasne žalobca konal v časovej a finančnej tiesni (sám splácal kúpu založených nehnuteľností), že žalobca v extrémnom nepomere poskytol zabezpečenie na krytie cca 7 miliónov korún oproti prijatému nájomnému 500.000 korún (viac ako desaťnásobok), že žalobca sledoval a s dlžníkom písomne dohodol zabezpečenie len na dobu nájmu (cca 3 roky), že na tento kľúčový aspekt dohody medzi žalobcom a žalovaným banka neprihliadala aj napriek jeho zásadnému významu pre (ne)poskytnutie úveru, išlo o formulárovú agendu a banka bez rokovania so žalobcom (na chodbe) dáva na podpis kľúčové formuláre. Za daných okolností nemôže byť takéto konanie žalovaného 1/ prijímané a uznané ako slušné a poctivé s tým, aby bola medzi zmluvnými stranami zabezpečená rovnosť spočívajúca v rovnakých podmienkach. Žalovaná banka sa sústredila výlučne na bonitu zabezpečenia a javí sa, že viac ako podpisy pre banku nemalo nič iné relevanciu. Takmer nulovú starostlivosť vyvinula banka vo vzťahu k (ne)rentabilite financovaného projektu, aj keď prvky ohrozujúce rentabilitu boli zjavné (nedostatok vodného zdroja).

2.5. Vzhľadom na skutočnosť, že odvolací súd posúdil predmetné úkony ako absolútne neplatné, bližšie sa nezaoberal námietskami strán sporu, že právne úkony boli neplatné z dôvodu, že boli vykonané v omyle podľa § 49a Občianskeho zákonníka. Vzhľadom na vyššie uvedené odvolací súd sa stotožnil s výrokom napadnutého rozhodnutia ako s vecne správnym a na preukázanie jeho správnosti doplnil odôvodnenie napadnutého rozhodnutia o skutočnosti, pre ktoré považuje tieto dokumenty za neplatné. Za daného stavu odvolací súd rozsudok súdu prvej inštancie vo veci samej v súvisiacom výroku o trovách konania ako vecne správny potvrdil (§ 387 ods. 1 CSP). O trovách odvolacieho konania rozhodol podľa § 396 ods. 1 CSP v spojení s § 255 ods. 1 CSP. V odvolacom konaní vo veci samej bol úspešný žalobca, preto mu vznikol nárok na náhradu trov odvolacieho konania v plnom rozsahu voči neúspešným žalovaným.

3. Proti uvedenému rozsudku odvolacieho súdu podal žalovaný 1/ (ďalej aj ako „dovolateľ“) dovolanie, prípustnosť ktorého vyvodzoval z § 421 ods. 1 písm. b/ CSP. Dovolateľ uviedol ako právnu otázku, či je možné konštatovať neplatnosť právneho úkonu pre rozpor s dobrými mravmi podľa § 39 OZ na základe okolností, za ktorých bol právny úkon urobený? Žalovaný 1/ odôvodňuje dovolanie tým, že napadnutý rozsudok spočíva na nesprávnom právnom posúdení veci zo strany odvolacieho súdu. Namietal nesprávnosť právneho posúdenia platnosti právnych úkonov - Vyhlásenia o ručiteľskom záväzku a Zmluvy o zriadení záložného práva, ktoré odvolací súd vyhodnotil ako neplatné pre rozpor s dobrými mravmi podľa § 39 OZ, a to z dôvodu, že predkontraktačný proces prebiehal v rozpore s dobrými mravmi. Je toho názoru, že prípadné nemravné konanie účastníka právneho úkonu v priebehu predkontraktačného procesu môže mať vplyv iba na vôľu konajúcej osoby, a nie na obsah alebo účel právneho úkonu. Ustanovenie § 39 OZ nehovorí nič o tom, že právny úkon môže byť neplatný pre rozpor s dobrými mravmi aj z dôvodu existencie určitých okolností, za ktorých bol právny úkon urobený. Odvolací súd a ani prvoinštančný súd sa vôbec nezaoberali tým, či obsah alebo účel právnych úkonov je v rozpore s dobrými mravmi. Je zrejmé, že odvolací súd vyslovil neplatnosť právnych úkonov pre rozpor s dobrými mravmi nie preto, že ich obsah alebo účel odporuje dobrým mravom, ale pre okolnosti predchádzajúce ich uzavretiu. Neplatnosť právneho úkonu spôsobená vadou vôle konajúcej osoby (§ 37 ods. 1 OZ) alebo jej omylom (§ 49a OZ) nemôže byť zamieňaná s neplatnosťou pre rozpor obsahu alebo účelu právneho úkonu s dobrými mravmi. Jedná sa o úplne odlišné kategórie, pri ktorých sa hodnotia úplne iné skutočnosti, ako pri neplatnosti právneho úkonu pre rozpor jeho obsahu alebo účelu s dobrými mravmi. Ak si odvolací súd vyhodnotil konanie žalovaných v priebehu predkontraktačného procesu pred uzavretím právnych úkonov ako nemravné, mal skúmať, či toto konanie žalovaných malo vplyv na vznik vady vo vôle žalobcu pri uskutočnení právnych úkonov, alebo omylu žalobcu pri uzavretí Zmluvy o zriadení záložného práva. Veď aj sám žalobca v priebehu konania opakovane namietal, že jeho vôľa nebola pri podpisovaní právnych úkonov slobodná, a zároveň, že bol uvedený do omylu o obsahu Zmluvy o zriadení záložného práva. Odvolací súd a ani súd prvej inštancie sa však údajnou vadou vôle žalobcu vôbec nezaoberal. Žalobca v konaní namietal aj to, že právne úkony

sú neplatné pre vady jeho vôle. Skutočnosť, že si žalobca podpisované dokumenty neprečítal, a že dokonca ani nepožiadaval o čas na ich štúdium, nemôže byť braná na ťarchu žalovaného 1/, ktorý pri uzatváraní právnych úkonov konal v dobrej viere. Žalovaný 1/ nemal žiadnu vedomosť o akejkoľvek dohode medzi žalobcom a žalovaným 2/ obmedzujúcej trvanie záložného práva. Ak žalobca išiel do právneho vzťahu so žalovaným 1/ s mylnými predstavami o jeho obsahu, ktoré však nevyvolal žalovaný 1/ a ani o nich nevedel, nemožno to brať na ťarchu platnosti právneho úkonu - zmluvy o zriadení záložného práva. Žalobca sa bez akýchkoľvek relevantných dôvodov spoliehal na vyjadrenia niekoho, kto nebol a ani nemal byť zmluvnou stranou zmluvy o zriadení záložného práva. Žalovaný 1/ na záver navrhol, aby dovolací súd zmenil napadnutý rozsudok, a to tak, že žalobu ako nedôvodnú zamietne, alebo, pokiaľ má za to, že sám o veci nemôže rozhodnúť, aby v celom rozsahu zrušil napadnutý rozsudok a vrátil vec odvolaciemu súdu na ďalšie konanie a nové rozhodnutie, alebo, pokiaľ nápravu nemožno dosiahnuť iba zrušením napadnutého rozsudku, aby v celom rozsahu zrušil nielen napadnutý rozsudok, ale aj prvoinštančný rozsudok a vrátil vec súdu prvej inštancie na ďalšie konanie a nové rozhodnutie, a priznal žalovanému 1/ právo na náhradu trov dovolacieho konania v rozsahu 100 %.

4. Žalobca vo svojom vyjadrení k dovolaniu uviedol, že odvolací súd a súd prvej inštancie nerozhodli o neplatnosti právnych úkonov výlučne podľa ustanovenia § 39 Občianskeho zákonníka ako to v úvode dovolania tvrdí žalovaný 1/, odkaz na tento paragraf nie je vo výroku ani jedného z rozhodnutí. Napadnuté rozhodnutie aj prvoinštančné rozhodnutie sú teda výsledkom posudzovania dobrých mravov, zásady poctivého obchodného styku a zákazu zneužitia práva podľa viacerých ustanovení Občianskeho zákonníka a Obchodného zákonníka. Preto daná právna otázka nie je vzhľadom na okolnosti prípadu a obsah napádaného rozhodnutia správne nastolená. V ods. 32 odôvodnenia napádaného rozhodnutia sa odvolací súd vysporiadal aj s otázkou uvedenia do omylu, aj s otázkou obsahu jednotlivých právnych úkonov. Žalobca je tiež názoru, že dovolanie nie je možné podať len proti odôvodneniu rozhodnutia odvolacieho súdu. Žalobca navrhol dovolanie zamietnuť ako nedôvodné.

5. Žalovaný 1/ vo svojom vyjadrení k vyjadreniu žalobcu uviedol, že odvolací súd z porušenia poctivého obchodného styku žalovaným 1/ nevyvodzoval žiadne závery a mimo všeobecnej roviny sa ním nezaoberal. Ak by odvolací súd chcel konštatovať porušenie zásady poctivého styku podľa § 265 Obch. z., nemohol by určiť neplatnosť právnych úkonov. Odvolací súd taktiež okrem všeobecnej zmienky nijako bližšie nekonkretizuje, ako sa má zásada zákazu zneužitia práva vzťahovať na prejednávany prípad. Otázke obsahu právnych úkonov pri vyhlásení o ručiteľskom záväzku sa odvolací súd venuje až v bode 34., kde vytýka iba formálne nedostatky, pričom sa nijako nevyjadruje k súladu obsahu alebo účelu vyhlásenia o ručiteľskom záväzku s dobrými mravmi. Odvolací súd sa ďalej otázky omylu žalobcu pri uzatváraní právnych úkonov, alebo vadami vôle riadne nevenoval.

6. Najvyšší súd Slovenskej republiky (ďalej aj „najvyšší súd“) ako súd dovolací (§ 35 CSP) po zistení, že dovolanie podala v stanovenej lehote (§ 427 ods. 1 CSP) strana konania zastúpená v súlade so zákonom (§ 429 ods. 1 CSP), v neprospech ktorej bolo napadnuté rozhodnutie vydané (§ 424 CSP), skúmal, či sú splnené aj ďalšie podmienky dovolacieho konania a predpoklady prípustnosti dovolania.

7. V priebehu dovolacieho konania, najvyšší súd zistil, že 8. apríla 2022 došlo v zmysle § 768s ods. 2 Obchodného zákonníka k ex offio výmazu žalovaného 2/ z obchodného registra, a to bez právneho nástupcu.

8. Podľa § 438 ods. 1 CSP, na konanie na dovolacom súde sa primerane použijú ustanovenia o konaní na súde prvej inštancie, ak tento zákon neustanovuje inak.

9. Podľa § 61 CSP, procesnú subjektivitu má ten, kto má spôsobilosť na práva a povinnosti; inak len ten, komu ju zákon priznáva.

10. Podľa § 62 CSP, ak strana nemá procesnú subjektivitu, súd konanie zastaví.

11. Podľa § 64 CSP ak strana zanikne počas konania skôr, ako sa konanie právoplatne skončilo, súd rozhodne, že v konaní pokračuje s jej právnym nástupcom. Ak právneho nástupcu niet, súd konanie

zastaví.

12. Podľa § 161 ods. 1, 2 CSP, ak tento zákon neustanovuje inak, súd kedykoľvek počas konania prihliada na to, či sú splnené podmienky, za ktorých môže konať a rozhodnúť (ďalej len „procesné podmienky“). Ak ide o nedostatok procesnej podmienky, ktorý nemožno odstrániť, súd konanie zastaví.

13. Podmienka procesnej subjektivity (§ 61 CSP) patrí medzi základné procesné podmienky konania, ktorých existenciu je súd povinný skúmať aj bez návrhu (ex offio). V prejednávanej veci žalovaný 2/ v priebehu dovolacieho konania zanikol bez právneho nástupcu. Táto skutočnosť mala za následok stratu jeho procesnej subjektivity ako jednej z procesných podmienok dovolacieho konania, a preto dovolací súd v súlade s vyššie citovanými zákonnými ustanoveniami Civilného sporového poriadku dovolacie konanie vo vzťahu k žalovanému 2/ zastavil.

14. Keďže na strane žalovaných ide o samostatné spoločenstvo (§ 76 CSP), strata procesnej subjektivity žalovaného 2/ nemá vplyv na konanie o podanej žalobe, preto dovolací súd následne pristúpil k skúmaniu prípustnosti dovolania žalovaného 1/.

15. V zmysle § 421 CSP je dovolanie prípustné proti rozhodnutiu odvolacieho súdu, ktorým sa potvrdilo alebo zmenilo rozhodnutie súdu prvej inštancie, ak rozhodnutie odvolacieho súdu záviselo od vyriešenia právnej otázky, a/ pri ktorej riešení sa odvolací súd odklonil od ustálenej rozhodovacej praxe dovolacieho súdu, b/ ktorá v rozhodovacej praxi dovolacieho súdu ešte nebola vyriešená alebo c/ je dovolacím súdom rozhodovaná rozdielne.

16. Dovolanie prípustné podľa § 421 ods. 1 CSP možno odôvodniť iba tým, že rozhodnutie spočíva v nesprávnom právnom posúdení veci (§ 432 ods. 1 CSP). Právnym posúdením je činnosť súdu, pri ktorej zo skutkových zistení vyvodzuje právne závery a na zistený skutkový stav aplikuje konkrétnu právnu normu. Nesprávne právne posúdenie je chybnou aplikáciou práva na zistený skutkový stav; dochádza k nej vtedy, ak súd nepoužil správny (náležitý) právny predpis alebo ak síce aplikoval správny právny predpis, nesprávne ho ale interpretoval alebo ak zo správnych skutkových záverov vyvodil nesprávne právne závery. Dovolací dôvod sa vymedzí tak, že dovolateľ uvedie právne posúdenie veci, ktoré pokladá za nesprávne, a uvedie, v čom spočíva nesprávnosť tohto právneho posúdenia (§ 432 ods. 2 CSP).

17. Dovolateľ vyvodzuje prípustnosť svojho dovolania z § 421 ods. 1 písm. b/ CSP, v zmysle ktorého je dovolanie prípustné proti rozhodnutiu odvolacieho súdu, ktorým sa potvrdilo alebo zmenilo rozhodnutie súdu prvej inštancie, ak rozhodnutie odvolacieho súdu záviselo od vyriešenia právnej otázky, ktorá v rozhodovacej praxi dovolacieho súdu ešte nebola vyriešená.

18. Aby určitá otázka mohla byť relevantná z hľadiska § 421 ods. 1 písm. b/ CSP, musí mať zreteľné charakteristické znaky. Predovšetkým musí ísť o otázku právnu (nie skutkovú) hmotnoprávnej alebo procesnoprávnej povahy, ktorú odvolací súd riešil a na jej riešení založil svoje rozhodnutie. Otázka relevantná v zmysle § 421 ods. 1 písm. b/ CSP musí byť procesnou stranou vymedzená v dovolaní jasným, určitým, zrozumiteľným spôsobom, ktorý umožňuje posúdiť prípustnosť (prípadne aj dôvodnosť) dovolania. Otázka, ktorou sa strany sporu, prípadne aj súd v konaní síce zaoberali, na vyriešení ktorej ale nie je v konečnom dôsledku založené dovolaním napadnuté rozhodnutie, nie je relevantná v zmysle tohto ustanovenia (3 Cdo 214/2018).

19. Dovolateľ namietal správnosť záveru odvolacieho súdu, týkajúceho sa posúdenia neplatnosti právnych úkonov - Výhlásenia o ručiteľskom záväzku a Zmluvy o zriadení záložného práva, ktoré odvolací súd vyhodnotil ako neplatné pre rozpor s dobrými mravmi podľa § 39 OZ a to z dôvodu, že predkontraktačný proces prebiehal v rozpore s dobrými mravmi. Dovolateľ je názoru, že prípadné nemravné konanie účastníka právneho úkonu v priebehu predkontraktačného procesu môže mať vplyv iba na vôľu konajúcej osoby, a nie na obsah alebo účel právneho úkonu. Ustanovenie § 39 OZ nehovorí nič o tom, že právny úkon môže byť neplatný pre rozpor s dobrými mravmi aj z dôvodu existencie

určitých okolností, za ktorých bol právny úkon urobený. Odvolací súd a ani prvoinštančný súd sa vôbec nezaoberali tým, či obsah alebo účel právnych úkonov je v rozpore s dobrými mravmi. Dovolací súd by sa mal preto zaoberať právnou otázkou „či je možné konštatovať neplatnosť právneho úkonu pre rozpor s dobrými mravmi podľa § 39 OZ na základe okolností, za ktorých bol právny úkon urobený?“

20. Dovolací súd sa najskôr zaoberal tým, či sú splnené predpoklady prípustnosti dovolania, a to najmä z hľadiska, či v prípade dovolateľom nastolenej právnej otázky, ide o takú otázku, od vyriešenia ktorej záviselo rozhodnutie odvolacieho súdu.

21. Napadnutým rozhodnutím odvolací súd potvrdil rozsudok súdu prvej inštancie o určení, že Vyhlásenie o ručiteľskom záväzku číslo W. z 10. decembra 2002, spísaného medzi žalovaným v 1/ ako veriteľom, žalovaným v 2/ ako dlžníkom a žalobcom ako ručiteľom, ako aj Zmluva o zriadení záložného práva k nehnuteľnostiam číslom W. z 10. decembra 2002 uzavretá medzi žalovaným 1/ ako záložným veriteľom a žalobcom ako záložcom, sú neplatné. Súd prvej inštancie poukazom na rozhodnutie najvyššieho súdu z 18. júna 2009 sp. zn. 3Obdo/11/2018 uviedol, že mal za preukázané, že žalovaný 2/ sledoval nečestný záujem voči žalobcovi, pretože z obsahu spisu je zrejmé, že konanie žalovaného 2/ bolo voči žalobcovi účelové, keďže sa snažil získať úver za výhodnú úrokovú sadzbu, ktorej poskytnutie bolo časovo obmedzené a podmienené podpisom ručenia v prospech žalobcu podpísaním zmluvy o záložnom práve.

22. Odvolací súd vo svojom rozhodnutí uviedol, že vzhľadom na zásadu ekvity platnú aj v obchodnoprávných záväzkoch, odvolací súd v prejednávacom prípade vzhliadol v konaní žalovaného 1/ porušenie zásady poctivého obchodného styku, a to v tom, že žalovaný 1/ predložil žalobcovi na podpis záložnú zmluvu, ako aj vyhlásenie o ručení za záväzok žalovaného 2/ bez toho, aby bol žalobca prítomný na rokovaní zmluvných strán o uzatvorení zmluvy o úvere, pričom z výpovedí jednotlivých svedkov je zrejmé, že bez ručenia majetkom žalobcu by žalovaný 1/ neposkytol úver žalovanému 2/. Vzhľadom na uvedené bolo potrebné, aby žalobca bol informovaný o podmienkach poskytnutia a splácania úveru, nakoľko práve za jeho splatenie ručil svojím majetkom a za predpokladu, že by za žalovaného 2/ uhradil jeho dlh, vstúpil by žalobca do práv veriteľa. Vzhľadom na zákonnú úpravu § 306 ods. 2 Obchodného zákonníka, je v súlade so zásadami poctivého obchodného styku, aby ručiteľovi bolo zrejmé, čo je predmetom ručenia a teda, aby bol prítomný pri kontraktáčnom procese. V uvedenom prípade mal odvolací súd za to, že žalobca mal byť pri podpise dojednávanej zmluvných podmienok medzi žalovaným 1/ a žalovaným 2/, pričom z vykonaného dokazovania je zrejmé, že títo samostatne rokovali a žalobca bol prítomný v sídle žalovaného 1/ až v deň podpisu zmluvy o úvere dňa 10. decembra 2002, avšak ani pri jej podpise nebol prítomný, jemu boli dokumenty predložené na podpis len na chodbe bez toho, že by žalovaný 1/ uviedol, čo vlastne predložil žalobcovi na podpis, teda uvedené nemožno považovať za postup pri uzatváraní zmluvy (záložná zmluva ako aj ručiteľské vyhlásenie), ktorý by zodpovedal zásade poctivého obchodného styku. Vzhľadom na uvedené a v zmysle ustanovenia § 265 Obchodného zákonníka by výkon práva žalovaného 1/ nepožíval právnu ochranu. Odvolací súd ďalej v bode 31. uviedol, že v prejednávacom prípade, zo strany žalovaného 1/ došlo pri konaní so žalobcom k porušeniu zásady poctivého obchodného styku, a to v spôsobe, akým došlo k uzatvoreniu záložnej zmluvy a podpísaniu ručiteľského vyhlásenia. Odvolací súd však konanie žalovaného 1/ posúdil nielen za konanie v rozpore s poctivým obchodným stykom, ale aj za konanie v rozpore s dobrými mravmi podľa § 39 Občianskeho zákonníka, keď rozpor s dobrými mravmi v konaní žalovaného 1/ videl odvolací súd v spôsobe, akým došlo k uzatváraniu právnych úkonov medzi žalovaným 1/ a žalobcom. V bode 41. uviedol, že odvolací súd sa stotožnil s výrokom napadnutého rozhodnutia ako s vecne správnym a na preukázanie jeho správnosti doplnil odôvodnenie napadnutého rozhodnutia o skutočnosti, pre ktoré považuje vyhlásenie o ručiteľskom záväzku, ako aj zmluvu o zriadení záložného práva k nehnuteľnostiam uzavretú medzi žalovaným 1/ ako záložným veriteľom a žalobcom ako záložcom, za neplatné.

23. Dovolateľ vyvodzuje prípustnosť dovolania z § 421 ods. 1 písm. b/ CSP. Ním zadefinovaná právna otázka by mohla mať znaky relevantné v zmysle § 421 ods. 1 písm. b/ CSP iba vtedy, ak by výsledok ich riešenia (posúdenia a vyhodnotenia) odvolacím súdom predstavoval jediný a výlučný dôvod, pre ktorý došlo k potvrdeniu rozhodnutia súdu prvej inštancie a určení, že vyhlásenie o ručiteľskom

CSP), ale tiež konfrontovať túto nesprávnosť s doterajšou rozhodovacou činnosťou dovolacieho súdu, lebo tomu patrí úloha zjednocovať rozhodovaciu činnosť súdov v civilnom konaní. Podľa toho je dovolateľ povinný vymedziť, v čom vidí splnenie predpokladov prípustnosti dovolania; mal by teda uviesť, ktorý z predpokladov vymedzených v § 421 ods. 1 CSP je naplnený a prečo. Povedané inými slovami, dovolateľ je povinný jasne a zrozumiteľne vymedziť relevantnú rozhodovaciu prax dovolacieho súdu a uviesť, v čom sa odvolací súd odchýlil od tejto relevantnej rozhodovacej praxe dovolacieho súdu, alebo v čom je relevantná rozhodovacia prax dovolacieho súdu rozporná, alebo v čom je potrebné relevantnú rozhodovaciu prax dovolacieho súdu zmeniť, alebo či ide o právnu otázku dovolacím súdom doteraz nevyriešenú. Prípadne možno prípustnosť dovolania podľa okolností vymedziť i odkazom na rozhodovaciu činnosť ústavného súdu.

26. Predpoklad prípustnosti dovolania žalovaného 1/ spočíval v tom, že mala byť posúdená doteraz neriešená právna otázka, čiže bola vymedzená iba vo vzťahu k neexistujúcej judikatúre dovolacieho súdu. Tento predpoklad však v žiadnom prípade neobstál (viď bod 23.), keď otázka nastolená žalovaným 1/ v dovolaní nemá v okolnostiach daného konania (a tohto dovolacieho konania) znaky relevantné v zmysle § 421 ods. 1 písm. b/ CSP; v dôsledku čoho prípustnosť jeho dovolania z tohto ustanovenia nevyplýva.

27. Dovolací súd si plne uvedomuje, že by bolo v rozpore s princípmi spravodlivého procesu, pokiaľ by sa pri posudzovaní dovolania uplatňoval prílišný formalizmus. V rozpore s týmito princípmi ale nie je prístup majúci na zreteli, že ustanovenia CSP vyžadujú istú mieru formálneho a obsahového vyjadrenia dôvodov, z ktorých procesná strana vyvodzuje prípustnosť svojho dovolania. Text, ktorý dovolateľ zdefinoval a označil za právnu otázku relevantnú z hľadiska § 421 ods. 1 písm. b/ CSP nie je otázkou, na ktorej riešení odvolací súd založil svoje rozhodnutie.

28. Najvyšší súd v zmysle zhora uvedeného uzatvára, že dovolanie žalovaného 1/ vo vzťahu k dovolaciemu dôvodu podľa § 421 ods. 1 písm. b/ CSP neobsahuje dovolacie dôvody vymedzené spôsobom uvedeným v § 431 až § 435 CSP, preto ho v zmysle § 447 písm. f/ CSP odmietol.

29. Najvyšší súd rozhodnutie o nároku na náhradu trov konania o dovolaní neodôvodňuje (§ 451 ods. 3 veta druhá CSP).

30. Toto rozhodnutie prijal senát najvyššieho súdu pomerom hlasov 3 : 0.

Poučenie:

Proti tomuto uzneseniu nie je prípustný opravný prostriedok.